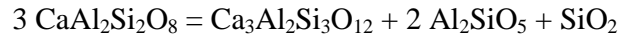
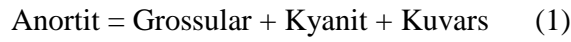

12.109 Petroloji Problem Set #3

1. Jeotermometre ve Jeobarometre – mineral çözeltilerinde kullanılan bir örnek. Bu alıştırma yerkürenin içinde oluşan kayaçların bulunduğu P-T koşullarının hesaplanabilmesi için, metamorfik kayaçlardaki mineral bileşimlerinin nasıl kullanıldığını açıklar. Bu örnek Spear'ın kitabında sayfa 515-536'da tartışılmıştır ve biyotit, granat, ve kyanit mineral fazlarını içeren New England'dan alınmış metamorfik bir kayaçtır. Ayrıca, bu örneğin hemen yakınındaki kayaçlar andaluzit ve sillimanit içerir. Böylece, örnek oluşumundaki şartlarının Al_2SiO_5 tek bileşenli sistemindeki (üçlü nokta) sabit dengenin sıcaklığına ve basıncına çok yakın olduğunu belirtir.

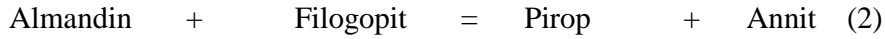
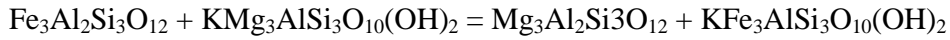
Spear'dan alınan tablo bu kayaçta bulunan minerallerin bileşimlerini içerir. Aşağıdaki iki denklik, şartların hesaplanmasında kullanılır. Bunlar:

Bu reaksiyon, GASP reaksiyonu olarak adlandırılır ve denge sabitinin ifadesi:

$$0 = -48357 + 150.66 T (^{\circ}\text{K}) + (P-1) (\text{bar}) (-6.608) + RT \ln K_{\text{denge}}$$

ve

Bu bir değişim reaksiyonudur ve denge sabitinde kullanılan sembol K_D 'dir. Bu reaksiyon için kullanılan kısaltma GARB'dır.

Bu denge için açıklama:

$$52,112 - 19.51 T (^{\circ}\text{K}) + 0.238 P (\text{bar}) + 3 RT \ln K_D = 0$$

Bu iki termometreyi kullanınız ve minerallerle belirlenen P ve T koşullarını tanımlayınız. Mineral çözeltilerini ideal kabul ediniz.

Örneğin, GASP reaksiyonu için, granattaki grossular reaksiyonu:

$$a_{\text{Grossular}}^{\text{Granat}} = (X_{\text{Grossular}}^{\text{Granat}})^3$$

$$a_{\text{An}}^{\text{Plajiyoklaz}} = X_{\text{An}}^{\text{Plajiyoklaz}}$$

GARB reaksiyonu için bileşenlerin aktiviteleri, $Fe/(Fe+Mg)$ ve $Mg/(Mg+Fe)$ değerleri verilmiştir:

$$a_{Alm}^{Granat} = X_{Fe}^{Granat} = Fe/(Fe+Mg)$$

ve

$$a_{Piro}^{Granat} = X_{Mg}^{Granat} = (1-[Fe/(Fe+Mg)]).$$

Bu örnek üzerinde, her iki ifadeyi kullanarak P ve T'yi hesaplayınız. Alüminyum silikat üçlü noktasının ne kadar yakınına ulaşabilirsiniz?